

РЕЦЕНЗИЯ

Върху материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ по професионално направление „6.5. Горско стопанство“, научна специалност „Горски култури, селекция и семепроизводство“, обявен от Лесотехническият университет в Държавен вестник, бр. 107 от 20 декември 2024 г.

Кандидат за участие в конкурса: доц. д-р Наско Александров Илиев

Рецензент: проф. Александър Хараланов Александров, дсн

1. Кратки биографични данни за кандидата.

Наско Александров Илиев е роден на 13 май 1967 г. в София в семейство на майка – гимназиален учител по биология и баща – лесовъд, който е бил професор по лесоустройство (1968-1991 г.) във Висшия лесотехнически институт (ВЛТИ) и ректор на същия институт от 1972 до 1979 г. Кандидатът е завършил пълния курс на Висшия Лесотехнически Институт (1987- 1992 г.) по специалност „Горско стопанство“ с успех през курса на следването – отличен (5.53) и от защита на дипломна работа – отличен (6.00) (Диплома – серия В 82 №007799/29 X 1992 г.). След това е работил последователно като инженер в Народен парк „Витоша“ (1993-1998 г.), асистент във Факултет „Горско стопанство“ на ВЛТИ (1998-2005 г.), доцент (2005-2025 г.) в същия факултет. Дисертация на тема: „Възможности за повишаване използването на гигантската секвоя (*Sequoiadendron giganteum* (Lindl.) Buchh.) чрез семенно и вегетативно размножаване“ защитава успешно през 1997 г. и Висшата Атестационна Комисия (ВАК) му дава образователната и научна степен „доктор“ (ВАК, Диплома №24802/04.07.1997 г.). Научното звание „доцент“ е присъдено със свидетелство на ВАК (№23493/27.02.2006). От 10 февруари 2016 г. до 11 март 2020 г. е бил зам. декан на Факултета по горско стопанство в ЛТУ.

2. Съответствие на подадените документи и материали на кандидата с минималните изисквания, съгласно Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ЛТУ.

Подадените документи и материали от доц. Наско Илиев за придобиване на академичната длъжност „професор“ съответстват на изискванията на Класификатора, утвърден с Постановление №125 на Министерски съвет (ДВ, бр. 64, 2002 г.) в област „6. Аграрни науки и ветеринарна медицина – професионално направление 6.5 Горско стопанство“ и на изискванията на Правилника за развитие на академичния състав в ЛТУ.

Минималните изисквани точки по групи от показатели (А, В, Г, Д, Е) за „професор“ по професионално направление „Горско стопанство“ са 550 (50+100+200+100+100), а кандидатът събира 1614.1 точки (съответно по група показатели: (50+100+270.8+885+338.3), т. е. почти три пъти повече. Това се дължи предимно на по-големите показатели за „цитиране“ и за „проекти“.

Другите изисквания са изпълнени както следва:

- Поне 10 броя индивидуални публикации или, на които кандидатът да е водещ автор. Доц. Наско Илиев има 11 индивидуални публикации и 17 публикации, на които е водещ автор, т. е. общо 28 броя. След доцентурата те са съответно 2 и 13 броя.

- 5 броя публикации в международни списания, индексирани в световните бази данни. Кандидатът има 14 броя, т. е. 3 пъти повече.

- Положителни цитати, от които 10 броя в международни и чужди издания. Кандидатът е посочил

- 42 цитирания в международни и чужди издания, т. е. 4 пъти повече.

- Ръководство на поне 1 докторант. Кандидатът е ръководил един защитил докторант.

- Ръководство на не по-малко от 2 научни проекта и участие в поне 5 научни проекта. Кандидатът има съответно ръководство на 2 проекта, т. е. колкото се изисква и участие в 14 проекта, т. е. почти 3 пъти повече.

- Според разделителния протокол за авторство на представената монография, доц. Наско Илиев има дялово участие 40% т.е. надхвърля изискуемите страници текст.

3. Общо описание на представените материали (по вид; по важност; място на публикуване; език, на който са публикувани; брой на съавтори и др.).

Публикациите на кандидата са общо 64 (от които 35 след доцентура) и те се класифицират по следните показатели:

По вид

- Монографии, книги и глави от книги – 2.

- Публикации в научни списания – 35.

- Публикации в сборници – 20.

- Учебници, учебни пособия – 3.

- Научно-популярни – 4.

По важност

- Монографии – 1.

- Публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световно известни бази от данни с научна информация – 20.

- Публикации в не-реферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 15.

- Публикации в сборници – 20.

- Книги и глави от книги – 1.

- Учебници, учебни пособия, наръчници – 7.

Място на публикуване

- В България – 54.

- В чужбина - 10.

Език, на който са публикувани

- Български език – 36.

- Английски език – 26.

- Немски език – 1.

- Унгарски език – 1.

Брой на автори и съавтори

- Самостоятелни – 11.

- Първи автор – 17.

- Втори автор – 24.

- Трети автор – 6.

- Четвърти автор и последващи места – 6.

Научните публикации на доц. Н. Илиев са отпечатани предимно в най-известните български научни списания по лесовъдство и екология като Наука за гората, Forestry Ideas, Silvae Balcanica, Ecological Engineering and Environment Protection, Управление и устойчиво развитие. Той има публикации и в някои международни и чуждестранни научни списания: Propagation of Ornamental Plants, Journal of Korean Forest Society, Oltenia journal for studies in natural sciences както и в чуждестранни годишници: Analele Universitatii din Craiova, Годишен сборник на Шумарски факултет – Скопие.

Негови съавтори са предимно изследователи от Лесотехническия университет и от Изпълнителната агенция по горите, а единично – от Институт за гората и УНСС. Чуждестранните съавтори са от Германия, Обединеното кралство, Словакия, Румъния, Гърция, Република Северна Македония, Република Корея.

4. Основни направления в изследователската работа на кандидата и най-важните научни приноси.

Направленията в изследователската дейност на доц. Наско Илиев са три:

4.1. Горски семена и семепроизводство

- 4.2. Горски разсадници.
- 4.3. Горски култури (Залесяване).

Най-съществените научни приноси на кандидата са следните:

- Създадена е актуална класификация на горските посевни материали в зависимост от трайността на тяхното съхраняване.
 - Проучени са семепроизводствените източници от *Robinia pseudoacacia* L. в страната.
 - Изследвани са посевните качества и семенния покой на някои дървесни видове с ограничено разпространение в България.
 - Установена е възможност за вегетативно размножаване на дървесни видове чрез вкореняване на резници и влиянието на различни ауксини, тяхната концентрация и срокове за третиране.
 - Разработени са методи за микроклонално размножаване in vitro на *Fraxinus excelsior* L. и *Acer pseudoplatanus* L.
 - Направен е исторически обзор върху залесяванията в България.
 - Проучени са състоянието, растежа и продуктивността на горски култури от *Prunus avium* L., *Acer platanoides* L. и *Acer pseudoplatanus* L. у нас.
 - Анализирани са разпространението, условията на месторастене, възрастовата структура, технологията на залесяване и стопанисването на култури от *Robinia pseudoacacia* L. в България.
5. Най-значими научно-приложни постижения и внедрителска дейност.
- Към значимите научно-приложни постижения на кандидата се отнасят:
- Обосновано е създаването на горски семепроизводствени източници за повишаване на устойчивостта и производителността на създаваните горски култури.
 - Проучени са нови източници на репродуктивни материали от *Acer platanoides* L. и те са включени в съответния Национален регистър.
 - Анализирани са производствените технологии и методи на работа в горското разсадниково производство вкл. оранжерийно и контейнерно, както и in-vitro размножаване.
 - Експериментирано е вегетативно размножаване чрез присаждане в зависимост от прилаганите методи, фенофази и морфология на компонентите при 5 дървесни вида.
 - Установено е влиянието на селективни хербициди при производството на фиданки.
 - Създадени са нормативни документи за горски разсадници – Наредба №4/15.02.2012.
 - Разработено е обучение по агролесовъдство с оглед запазване на ландшафта и биоразнообразието, смекчаване на климатичните промени и подобряване на състоянието на

6. Отражение на научните публикации на кандидата в литературата (цитируемост).

Публикациите му са цитирани общо 116 пъти, от които 56 пъти в 16 научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни, 26 пъти в 20 монографии и колективни томове с научно рецензиране и 34 пъти в 20 не-реферирани списания. От международните и чуждестранни списания, където е цитиран, с по-голяма известност са: Forestry, Plant Ecology, New Forests, Journal of Forest Research, Propagation of Ornamental Plants, Environmental and Experimental Botany и др. Броят на цитираните го изследователи надхвърля 200 автори от 22 европейски държави както и от 9 страни в Южна Америка, Азия и Африка (вкл. Аржентина, Бразилия, Мексико, Китай, Япония, Република Корея, Саудитска Арабия, Турция и Египет).

7. Участие в научни и приложни проекти.

Той е участвал в 12 научни и приложни проекти, от които 3 - международни и 9 - национални. На един национален проект е бил ръководител.

Възложители на проектите са: НИС към ЛТУ - 9 бр., Фонд „Научни изследвания“ към МОН - 2 бр., Оперативна програма „Intereg“ - 1 бр.

8. Учебно-преподавателска дейност (ръководител/консултант на докторанти, обучение на студенти и др.).

Кандидатът е преподавател във ЛТУ от 30 години, от които 3 г. - асистент, 7 г. - главен асистент и 20 г. - доцент. Съавтор е на университетски учебник „Горски култури - Горско семеипроизводство“ (2015 г.).

Ръководител е бил на един защитил докторант (Любка Георгиева Върбева) през 2019 г.

9. Оценка на личния принос на кандидата.

Освен посочената публикационна и преподавателска дейност, където личният му принос е добре отразен, следва да се включат и други приноси като:

- Ръководства, наръчници, анализи - 4.
- Наредба за регистрация на горските разсадници - 1.
- Стандарт в производството и търговията на декоративни растения - 1.
- Участие в организационни комитети на конференции - 2.
- Участие в научно жури - 2.
- Договори за сътрудничество с фирми в чужбина и у нас - 3 (Обединено кралство, Германия, ЮЗДП-Благоевград).
- Експертни технико-икономически съвети - 2 (ИАГ община Бачково)

10. Критични бележки и препоръки.

Те се отнасят до следното:

- Кандидатът би могъл да представи дисертационен труд за научната степен „доктор на науките“.

- В книгата „Възможности за повишаване използването на гигантската секвоя (*Sequoiadendron giganteum* (Lindl.) Buchh.) чрез семенно и вегетативно размножаване“, издадена през 2024 г. на базата на дисертационен труд, от 1997 г. би могло да бъдат включени проучванията от автора и от други изследователи през изминалия 27 годишен период (1997-2024 г.).

- Статията със сигнатура Г 7.14 (Theoretical and conceptional framework for research on competitiveness of forest company) има частично отношение по конкурса.

11. Лични впечатления.

Неговата консултантската дейност по декоративни дървета и храсти е високо оценена от някои учени в БАН.

12. Заключение.

Кандидатът отговаря на условията за заемане на академична длъжност „професор“ от Правилника за развитие на академичния състав на Лесотехническия университет.

На основание на извършената изследователска и научно-приложна дейност на доц. д-р Наско Александров Илиев предлагам той да бъде избран за „професор“ по професионално направление „Горско стопанство“, научна специалност „Горски култури, селекция и семепроизводство“.

17.03.2025

Рецензент:

(проф. Александър Х. Александров, дсн)